

109531

Aftenposten Mandag 26. februar 1996

Okkupasjonstiden

Stridsklevs syn på likvideringer

Av professor Johs. Andenæs, Oslo

I Aftenpostens kronikk 14.2. omtaler Inger Cecilie Stridsklev «Likvideringer i Norge 1941–1945». Likvideringer vil si drap på angivere og andre som representerte en særlig fare for den nasjonale motstandskamp. Stridsklev er kommet til at tallet er meget høyere enn man tidligere har regnet med, i alt ca. 150 (21 kvinner og 129 menn), men tar forbehold med hensyn til nøyaktigheten av tallet.

Dessverre sier Stridsklev ikke noe om hvilke kilder hun har bygget på. Det er derfor ikke mulig å vite hvilken vekt man kan legge på hennes opplysninger.

På flere punkter kan hennes fremstilling gi leseren et misvisende inntrykk. Jeg skal nevne et par av dem. Det heter i kronikken at hun ikke har tatt med drap i fangeleirer etter krigen. At det skulle ha forekommet slike drap, er ukjent for meg, og kan umulig være riktig. Det heter videre i kronikken at særlig det som skjedde i Telavåg, «der en hel bygd fikk lide på grunn av drap på tyskere», gjorde at Hjemmefronten og det engelske S.O.E. valgte seg norske ofre. Etter sammenhengen må man tro at det var likvidasjon av tyskere som førte til represaliene. Det faktiske forhold var at to kommandosoldater fra Lingekompaniet i 1943 hadde tatt seg i land i Telavåg. Det tyske sikkerhetspolitiet kom på sporet av dem, og da de skulle pågripe Linge-karene i huset hvor de sov, kom det til skuddveksling. En tysker ble drept og en annen ble hardt såret. Av de to Linge-karene ble den ene drept, den andre ble tatt til fange og senere henrettet på Trandum. Etter ordre av Terboven ble hele bygden brent ned, mennene ble sendt til tysk konsentrasjonsleir hvor mange døde, og kvinner og barn ble internert.

Stridsklev gir adskillig plass til om-

tale av dr. Ingolf Andresen, som ifølge Norsk Tidend i London ble forsøkt likvidert i 1944. Etter krigen ble Andresen tiltalt for angiveri, men frifunnet. Eksemplet viser ifølge Stridsklev at det kan være på høy tid å sette spørsmålstegn ved likvideringer også i Norge. Hun nevner ikke at dr. Andresen ble frifunnet på grunn av sinnssykdom på gjerningstiden. Selve angivervirksomheten var det åpenbart ikke noen tvil om. Påtalemyndigheten forsøkte å få saken gjenopptatt fordi den ikke hadde noen tro på sinnssykdommen, men det var meningsforskjell mellom de fire psykiatere som uttalte seg i saken. Høyesteretts kjæremålsutvalg avslø derfor begjæringen om gjenopptagelse fordi det etter denne meningsforskjell ikke kunne fastslås som *utvilsomt* at Andresen ikke var sinnssyk på handlingstiden, noe som var vilkår for gjenopptagelse (Norsk Retstidende 1951 s. 1089).